

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. An, & qualiter Jus Patronatus emi, & vendi possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tionis inventura, Abhandlung der geistlichen Verlassenschaften / präsentiam Ecclesiasticorum in susceptione rationum. 3. Clavium ad cassam &c.) privati- vè quoad potestatem Ecclesiasticam exercere velint sub pretextu, quod Cæsarea resolutio Superiores eos non liget (eò quod ipsi propter suum interesse in hoc puncto nunquam auditi sint, nec illa resolutio ad usque publicata fuerit) ac subinde rogassent, ut ob causas, quas nomine sui Principalis attulissent, Cæsar ordinaret, suam Supremi Advocati resolutionem in iis etiam locis publicari faceret, & reliqui Advocati ad debitam ejus observantiam inducantur: Augustissimus Imperator ad Intimum Græcii Consilium, 12. Nov. 1678. mandatum dedit his verbis: *Als wollet ihr an die drinnige Regierung und Cammer die Verordnung alsobalden ergehen lassen / und vermittels derselben weiters gehöriger Orten darob seyn lassen / damit gemelter Vergleich in obigen und allen übrigen Punkten / so wohl von denen in der Salzburgischen Diöces. befindlichen privatis Advocatis Ecclesiarum, also sonsten durchgehend / vollzogen / und unverbrüchig gehalten: auch all deme / so darin veranlasset / und statuiert / unweigerlich nachgelebet / zu dem Ende / wann es noch nicht beschehen / bedeuter Haupt Vergleich aller Orten gehörig publiciert werde.* Vienna 12. Nov. 1678. quibus positus, rectè concluditur inferiores Patronos, & Advocatos Ecclesiarum, ubi cumulativè adsunt susceptioni rationum in Ecclesiis, quarum Patroni, vel Advocati sunt, nullo jure pratendere præcedentiam in sedendo, vel subscribendo, respectu Ordinariorum, aut Commissariorum Ecclesiasticorum.

3146 Illud etiam notandum, quod illi, qui ferè in omnibus pratensionibus contra Clericos, & bona temporalia Ecclesiarum, de illis disponendo potestate Laica, (eò quod sint res concernentes meram temporalitatem, vel jam sit usus talis immemorialis) tueantur se hujusmodi usui, & consuetudine, hujusmodi pretextu non sint tuti coram DEO. Ratio est, quia nulla consuetudo potest dare jus, nisi gaudeat consensu legali Principis, cu-

jus constitutioni contrariatur; at potestate laicà posse disponere de Clericis, & bonis Ecclesiarum etiam temporalibus, non gaudet consensu legali Principis Ecclesiastici; quoad illos actus, qui sub pœna excommunicationis inhihentur Laicis ab Ecclesia; quando enim eos usus Ecclesia haberet tanquam rationabiles, quos sub mortali peccato inhiber, adjectâ pœnâ gravissimâ? ubi autem usus & consuetudo rationabilis non est, consuetudo nihil potest, ut certum est utroque jure.

ARTICULUS VII.

An, & qualiter Jus Patronatus alienari possit?

3147 **E**T si de hac materia pluribus locis agatur in decretalibus, de quibus in seqq. duo tamen sacri Canones specialiter in hac quæstione observandi sunt; primus est, ubi agitur de emptione, & venditione Juris Patronatus; alter, ubi generalius agitur de juris illius alienatione, quæ non tantum fieri potest per venditionem, sed etiam donationem, vel successionem hæreditariam, &c. de his igitur singillatim in seqq.

S. I.

An, & qualiter Jus Patronatus emi, & vendi possit?

3148 **D**E hoc agitur in c. de jure 16. h. 2. ubi Pontifex mandat, ut si Rudolphus Jus Patronatus comparavit (emptione, ut colligitur ex seqq.) cum inconveniens sit, vendi Jus Patronatus, quod est spirituali annexum, contractus ille irritus esse decernatur; cui accedit c. Præterea 23. eod. ubi Lucius III. sic loquitur: quoniam Advocati Ecclesiarum Jus Advocationis, donationis, vel emptionis titulo, aliisque pro sua voluntate, contractionibus, in alios transferte præsumunt, fodrum, albergaras, regium, & similia, tanquam à propriis rusticis ab Ecclesiis extorquentes: *presenti decreto statuimus, eos, sive Advocatos, sive Patronos, vel Vice-Dominos, sive custodes, vel guardias habentes, seu quocunque alio nomine censantur, à gravaminibus Ecclesiarum cessare, nihilque in ipsis, præter antiquos, & moderatos redditus, à Locorum Episcopis institutos, exigere: aut, si aliud exegerint, excommunicationi sub-*

Yyyy 3 dantur.

dantur. *Contractus quoque hujusmodi, quos fecerint, vel facient in futurum, vim aliquam decernimus non habere.*

3149

Pro explicatione not. dupliciter emi, ac vendi, aliove modo alienari posse jus Patronatus, vel Advocatiæ, quod quis habet relatè ad Ecclesias, earumque bona; primò *directè*, sic, ut ipsum tale jus, seorsim, ac secundùm se acceptum, sine respectu ad bona, quibus annectitur, alienetur: Secundò, solum *indirectè*, ac accessoriè, & per quandam consequenti- am; quòd fit, cùm quis directè emit vel vendit castrum, arcem, dominium, aut alia bona, quibus tale jus annexum est; id, quod, dupliciter fieri potest 1. emendo, vel vendendo ejusmodi bona cum annexis, non expresso jure Patronatus, vel Advocatiæ; 2. eod. specificè expref- so; quibus pranonatis:

Ex dictis juribus sequitur, emptio- nem, vel venditionem Juris Patronatus, vel Advocatiæ, factam directè, ac seor- sim à bonis, quibus annectitur, non mo- dò illicitam, sed etiam ipso jure invalidam esse. *Illicitam*, quia res spirituales, vel formaliter, vel annexivè tales, sine vitio simoniæ emi, ac vendi non possunt, ut diximus *lib. 5. tit. 3. de Simon. invalidam, ex dict. c. de jure*, ibi: *contractum illum ir- ritum esse decernatis*, nimirum declaran- do, non irritando; & c. *præterea*, ibi: *contractus quoque hujusmodi vim aliquam decernimus non habere.*

3150

Quæstio est, an, quando quis alicui vendit omnia sua bona, in tali loco (v. g. castrum, villam, cum omnibus juribus & actionibus) etiam Jus Patronatus Ven- ditori competens, cum ea universitate bonorum transeat in Emptorem, si Jus Patronatus specificè exprimat? ut si di- catur: *Vendo tibi hanc arcem cum omni jure, jurisdictione, & jure Patronatus.* Circa præsentem quæstionem docent aliqui, quòd non transeat, si Jus Patronatus in venditione exprimat *conjunctivè*; se- cùs, si solum *declarativè*, primum fit, si dicatur: *Vendo tibi Arcem, & Jus Patrona- tus.* Secundùm, dicendo: *Vendo tibi Ar- cem cum omnibus actionibus*, subjungen- do solum postea, seu Emptori declaran- do ea omnia, quæ Venditor in eo domi- nio habuit; sic Fagnanus in c. *Ex literis*, de Jure Patron. à n. 59. quia venditio *con-*

junctivè exprimens Jus Patronatus est hu- jus venditio directà, consequenter Si- moniaca.

Hinc plurium doctrina est, quòd Jus Patronatus, consistens in aliqua univer- sitate temporalium, transeat cum ipsa uni- versitate in eum, in quem transit talis uni- versitas, etiam si hæc transeat in illum so- lum quoad dominium utile, nisi Jus Pa- tronatus sit specificè exceptum. ex c. 7. de Jure Patron. Hæc regula quotidie allega- tur in controversiis de alienatione Juris Patronatus, vel Advocatiæ; sed sumen- dam volunt cum seq. ampliacionibus, & limitationibus.

Ampliatur igitur, 1. ut procedat, etiam sine Autoritate Episcopi, ut pat. ex cit. c. ibi: *si vobis consisterit, quòd præ- fato militi præscripta villa, &c.* sic Fagna- nus in cit. c. *ex literis n. 3.* Secundo, ut etiam procedat de jure sepultura, quòd à Laicis possidetur. Accedit enim emptio- ni Universitatis. L. *in modicis ff. de contra- henda emptione.* & L. *si mercede. §. seum fundum ff. de action. empte.* Secus tamen est in decimis, & aliis Juribus merè spiri- tualibus. Hæc enim non transeunt cum Universitate; Jus autem Patronatus non est merè spirituale; & ideo annexum esse potest temporalibus. Hinc decimæ in generali donatione non includuntur, nisi donetur Ecclesiæ tale Jus, quod in se ha- bet jura temporalia & spiritualia, ut præ- benda. Et ideo Episcopus donans villam cum omnibus non transfert jura spiritualia. Sic Fagnanus in c. *Ex literis. de jure Patron. à n. 8.* Et quamvis prohibitum sit Jus Pa- tronatus transferre per contractum non gratuitum c. *quia Clerici*, ut not. Fagna- nus cit. hoc tamen intelligitur, si transfe- ratur directè, non autem si solum acces- soriè cum universitate.

Ampliatur 3. ut procedat regula, si cet universitas transfret solum quoad utile dominium v. g. si alicui concederetur in emphyteusim, ut colligitur ex cit. c. *ex literis*, ibi: *etiam si Universitas Coadjutori detur solum ad firmam*, hoc est, ut expo- nit Alagona hic, quoad dominium utile, vel ut vult Fagnanus cit. n. 12. *ad censum annum*, qui tamen censet id procedere, si translatio Universitatis fiat in perpetu- um, vel ad longum tempus. Ut autem hæc procedant, requiritur, quòd univer- sitas

fitas quoad dominium vel saltem utile transferatur. Et ideo, qui villam v. g. accipit solum in pignus, licet illi annexum sit Jus Patronatus, non acquirit Jus Patronatus, quia in pignoratium nec directum, nec utile dominium rei pignoratæ transit. Sic Fagnanus cit. n. 16.

3154 Præter hæc not. si Jus Patronatus castrum, vel arci alicui annexum sit, non propterea castrum posse carius vendi; aliàs tacite venderetur Jus Patronatus; sic Azor p. 2. l. 6. c. 20. q. 8. Castropalaus tr. 13. D. 2. p. 4. n. 10. Not. 2. Contra Suar. lib. 4. de Simon. c. 57. n. 13. Simoniacam venditionem Juris Patronatus esse invalidam. Illud enim in neminem transferri potest, in quem Ecclesia non consentit. Nam hoc jus ex voluntate Ecclesie communicatur, & non aliter: in emptorem autem Simoniacum Ecclesia non consentit: Sic Azor cit. q. 8. Not. 3. per universitatem rei, cum qua Jus Patronatus illi annexum, accessorie transit, hoc loco intelligi; non rem aliquam particularem, sed eam, cui jura universitatis, ut est civitas, castrum, pagus, villa, aut fundus, cui jura, ut jurisdictio, servitutes, onera, actiones &c. annexa sunt; sic Azor cit. & Abbas c. ex literis de consecr. Ecclesie. n. 10.

§. 2.

An Jus Patronatus vel Advocatia per hæreditariam Successionem transferri possit in alios?

3155 **R**esp. posse cum universitate bonorum, quibus annexum est, idque vel ex testamento, vel ab intestato; nec solum ad hæredes suos, seu descendentes, sed etiam ad extraneos, sive mares, sive foeminas c. 1. de Jure Patronatus ubi dicitur, quod Ecclesia inter hæredes Patroni dividenda non debent, & si similitates insurrexerint, propter quas Sacerdos suo ibi officio canonice fungi non possit: si aliter provideri non poterit, præcipiatur ab Episcopo, ut nullo modo ibi Missarum solemnia celebrentur, donec ad concordiam redeant, & Ecclesia Sacerdotem canonice habeat, qui liberè suum Ministerium valeat exercere. Pro hujus explicat. Not. dupliciter jus Patronatus alicui competere posse 1. ratione personæ, quod tibi,

tuisque hæredibus & Successoribus competit ob fundatam Ecclesiam, vel privilegium à Romano Pontifice concessum; aliud, quod tibi competit ratione alicujus villæ, castri, & prædii, cui est ex fundatione jus Patronatus annexum. Primum voco Jus Patronatus personale, quia à rebus, & possessionibus est distinctum, & personam comitatur. Secundum est reale, quia rebus ipsis inhaeret, quibus positus, dicendum hoc Jus Patronatus successione omnino acquiri posse; constat 1. ex textu dicti c. 1. ubi hoc aperte supponitur. 2. ex c. Considerandum 16. q. 7. ubi Gregorius, considerandum, inquit, est, de Ecclesiis, qua inter Cohæredes divisa sunt, quatenus, si secundum providentiam, & admonitionem Episcopi, Cohæredes eas voluerint tenere, & honorare faciant. Sin autem hoc contradixerint, in Episcopi potestate maneat, utrum eas consistere permittat, aut reliquas inde auferre velit.

Præter hæc not. Jus Patronatus personale quidem transire in hæredem, ut dictum est, cum universitate bonorum; non autem, si quis institutus sit in certa re. Nam talis habetur instar Legatarii L. pen. C. de hæred. instit. nisi tamen illa res certa contineat universitatem bonorum. c. ex literis 7. h. 2. quod loquitur de villa alicui in firmam, hoc est quoad dominium utile concessa.

Not. 2. quando sunt plures Patroni hæredes, jus præsentandi non esse penes singulos, sed omnes collectivè, & in solidum; secus est de reliquis effectibus Patronatus c. perlatum 1. h. 2. Hinc talibus non licet convenire, ut unus habeat Patronatum in una parte Ecclesie v. g. in uno altari; alius, in alia parte; colligitur ex integra lectione cit. c. 1. Nec licet illis, redditus, & possessiones Ecclesie inter se dividere, sic, ut quis sit Advocatus horum, alter aliorum. Abb. in cit. c. 1. n. 6. quamvis liceat illis convenire, ut unus præsentet, cum primò Ecclesia vacaverit, alter cum secundo; & sic deinceps. Clement. plures 32. §. ut facilius, de Jure Patron. Nam hæc divisio juris Patronatus est solum ratione temporis.

Not. 3. licere illis etiam facere divisionem ratione locorum, seu Ecclesiarum, ut unus præsentet in hac, alter in alia